

HE 54/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 14 luvun 3 d §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia. Esityksen tavoitteena on säätää työttömyysetuuksien kustannusten korvaamisen rahoituksesta niissä tilanteissa, joissa Suomi maksaa kustannusten korvauksia Suomessa työskentelyn perusteella asuinvaltiolle. Korvauksia maksetaan sosiaalitur-

vajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen perusteella. Korvaukset ehdotetaan rahoitettaviksi valtion varoista.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (perusasetus) 65 artiklassa sekä sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 987/2009 (täytäntöönpanoasetus) 70 artiklassa säädetään valtioiden välisistä työttömyysetuuksien korvauksista. Työttömyysetuuksien kustannusten korvaaminen koskee niitä tilanteita, joissa työntekijälle maksetaan työttömyysetuutta asuinvaltiossa työskentelyvaltion sijasta. Asetuksia on sovellettu 1 päivästä tammikuuta 2010.

Perusasetuksessa säädetään työttömyysetuuden maksamisesta tilanteissa, joissa työtön työnhakija, joka viimeisimmän työskentelyn tai itsenäisen ammatinharjoittamisen aikana asui muussa kuin työskentelyvaltiossa, asuu edelleen kyseisessä valtiossa tai palaa sinne. Edellyttäen, että henkilö ilmoittautuu työnhakijaksi asuinvaltiossaan, maksaa asuinvaltio työnhakijalle työttömyysetuutta. Asuinvaltio maksaa työttömyysetuudet omalla kustannuksellaan. Tällöin edeltävä työskentelyvaltio on velvollinen korvaamaan asuinvaltiolle työttömyysturvasta aiheutuneita kustannuksia ensimmäiseltä kolmelta kuukaudelta. Mikäli työttömyysetuuden saaja on työskennellyt kyseisessä valtiossa edeltävien 24 kuukauden aikana vähintään 12 kuukauden ajan, nousee korvausvelvollisuus viiden kuukauden ajalta työttömyysturvasta aiheutuneisiin kustannuksiin. Korvattava määrä ei voi olla suurempi kuin määrä, joka työskentelyvaltion lainsäädännön perusteella maksettaisiin työttömyyden vuoksi. Säännöksen tavoitteena on työttömyydestä aiheutuvan taloudellisen rasituksen jakaminen työskentelyvaltion ja asuinvaltion kesken.

Täytäntöönpanoasetuksessa säädetään menettelyistä, jota noudatetaan korvattaessa työttömyysetuuksista aiheutuneita kustannuksia

asuinvaltiolle. Asuinvaltion on esitettävä korvausvaatimukset työskentelyvaltiolle kuuden kuukauden kuluessa sen kalenterivuosi- tai vuosipuoliskon päättymisestä, jonka aikana viimeinen korvattava työttömyysetuus on maksettu. Korvausvaatimuksessa on ilmoitettava maksettujen työttömyysetuuksien määrä, kausi, jolta etuudet on maksettu sekä työttömän työnhakijan tunnistetiedot. Korvaukset maksetaan kyseisten valtioiden yhteyselinten välityksellä. Suomessa yhteyselimeksi on säädetty Kansaneläkelaitos.

Korvausvelvollisuuden syntymiseen riittää, että toisessa jäsenvaltiossa asuva työtön henkilö on viimeksi työskennellyt Suomessa. Suomessa työskentelyn ei voida edellyttää täyttäneen työttömyysturvan työssäoloehtoita. Korvausvelvollisuus syntyy lyhyenkin työskentelön perusteella.

Työttömyysturvalain (1290/2002) 14 luvun 3 d §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin, että valtio rahoittaa perusasetuksen mukaiset työttömän työnhakijan asuinvaltiolle maksettavat korvaukset niiden osalta, jotka ovat viimeksi työskennelleet Suomessa, mutta joilla ei ole oikeutta työttömyysturvaan Suomen lainsäädännön perusteella. Näissä tilanteissa korvauksen suorittaisi Kansaneläkelaitos, joka toimii yhteyselimenä sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain (352/2010) 8 §:n mukaisesti. Kustannukset korvattaisiin Kansaneläkelaitokselle valtion varoista.

Niissä tilanteissa, joissa joku olisi oikeutettu päivärahaan myös Suomen kansallisen lainsäädännön mukaan, korvausvelvollisuudesta vastaa joko peruspäivärahajärjestelmä tai ansioturvajärjestelmä sen mukaan onko henkilö ollut työttömyyskassan jäsen vai ei.

2 Esityksen taloudelliset vaikutukset

Muutoksen johdosta korvattaviksi tulevia tapauksia arvioidaan olevan noin 500 vuo-

dessa. Pääosa tapauksista tulee Virosta. Suomen korvausmäärä on useimmiten enintään peruspäivärahan suuruisen etuuden mukainen eli noin 2000—2650 euroa henkilöä kohden. Velkojavaltio laskuttaa velallisvaltiota etuuden maksamista seuraavan puoli-vuotiskauden aikana. Koska oikeus korvauksiin on ollut perusasetuksen voimaantulosta eli 1 päivästä toukokuuta 2010, maksettaviksi vuonna 2012 tulevat vuosien 2010 ja 2011 korvaukset sekä vuoden 2012 ensimmäisen kuuden kuukaudet korvaukset. Vuoden 2012 korvausten arvioidaan olevan noin 550 000 euroa. Vuodesta 2013 alkaen korvauksia arvioidaan maksettavan noin 800 000 euroa vuodessa.

3 Asian valmistelu

Lakiehdotus on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu keskeisiä työmarkkinajärjestöjä ja Kansaneläkelaitosta.

4 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian. Lakia ehdotetaan sovellettavaksi korvauksiin, joihin on syntynyt oikeus 1 päivänä toukokuuta 2010 tai sen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**työttömyysturvalain 14 luvun 3 d §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään työttömyysturvalain (1290/2002) 14 luvun 3 d §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1217/2005 ja 1188/2009, uusi 4 momentti seuraavasti:

14 luku

valtiolle maksamat korvaukset rahoitetaan
 valtion varoista.

Erinäisiä säännöksiä

3 d §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

Muita rahoitusta koskevia säännöksiä

Lakia sovelletaan korvauksiin, joihin on
 syntynyt oikeus 1 päivänä toukokuuta
 2010 tai sen jälkeen.

—————
 Kansaneläkelaitoksen perusasetuksen
 65 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaisesti asuin-

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
 lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-
 teisiin.

Helsingissä 31 päivänä toukokuuta 2012

Pääministerin estyneenä ollessa, puolustusministeri

STEFAN WALLIN

Sosiaali- ja terveysministeri *Paula Risikko*